

Mølbach, Christen

Christen Mølbach (1766 - 1834) var født i Kristiansand og kom til Egersund som sorenskriverfullmektig under [Hercules Weyer](#). Weyer døde i 1795. I 1797 giftet Mølbach seg med sin tremenning Inger Margrethe Kierulff (1746 - 1815), enke etter sorenskriver [Hercules Weyer](#). Mølbach overtok dermed Weyers store formue og dennes tidligere bopel, [Næsgaard](#). Under Mølbach ble det staselige 1700-talls anlegget ytterligere bygget ut blant annet med et åttekantet lysthus med tegltak. Næsgaard på Areneset var i mange år byens økonomiske og kulturelle midtpunkt. Her fantes utenlandske møbler fra 1700-tallets berømte engelske mester Hepplewhite, kinesisk porselen og engelsk fajanse av ypperste slag. Mølbach engasjerte seg med stort hell i forretningsdrift, og tok borgerskap som handelsborger i 1801.

Mølbach var dansk og nederlandsk visekonsul og kjøpmann i Egersund. Han var en av tre representanter fra Stavanger amt ved Riksforsamlingen på Eidsvoll i 1814 og representant til Stortinget ti år senere, i 1824 og fram til sin død i 1834.

Mølbachs posisjon i lokalsamfunnet skifter. Han starter sin karriere i dannelsesborgerskapet. Deres kjennetegn er at de framfor alt disponerer en kulturell kapital basert på utdanning og sosiale forbindelser til forskjell for økonomisk kapital som mangler den kulturelle kapital. Rundt 1800 er det også dannelsesborgerskapet som danner de progressive elementene i det norske samfunnet. Tallmessig var de en liten gruppe med tette bånd mellom seg. Det ser vi også i Mølbachs karriere - fullmektig hos sin tremennings mann og seinere giftermål med henne. Deretter kombineres kulturell kapital og den økonomisk kapital i hans rolle som kjøpmann. Det er med andre ord ikke bare en rik Egersunder som sitter på Eidsvoll i 1814, han er også en lærd mann, bereist og med store kunnskaper om Europa, europeisk politikk og maktforhold.

På Eidsvoll stod Mølbach foreningslinja. Erttertidas kraftpatriotisme preget av det 20 århundres politiske landskap har gjerne villet framstille disse representantene som mindre gode nordmenn. Imidlertid er det viktig når vi betrakter en historisk handling at vi prøver å trenge inn i premisene for denne. Vi taler da gjerne om en hermeneutisk historieforståelse. Anvender vi et slikt synspunkt på Mølbach skifter bildet karakter. Hva var de historiske realitetene for foreningslinja som Mølbach representerte. Vi kan straks trekke fram en del interessante elementer. Flertallet kom fra kystområdene. De var kjente med forholdene ute i den store verden. Englands sjømakt var for disse en reell faktor. De hadde sjøl sett den engelske flåten og visste at den var uovervinnelig. De hadde også vært i Danmark og visste ved sjølsyn at fra København kunne det ikke forventes annet enn i høyden verbal støtte. Sist, men ikke minst, de var kjente med den amerikanske konstitusjon og ideene om likhet fra den franske revolusjon. Danmark-Norge var et enevelde, riktignok av det mest opplyste i Europa, men tross alt en foreldet styreform for en som kjente de nye ideene fra Frankrike. Foreningspartiet var i utgangspunktet ikke spesielt begeistret for Sverige. De ønsket først og fremst å gi landet en grunnlov. En lov som sikret landet og dets innbyggere mot overgrep fra en eneveldig kongemakt.

Sveriges nye konge Jean Baptiste Bernadott, Napoleons marskalk f.1763 med bakgrunn fra det revolusjonære Frankrike stod idemessig nærmere tankene om frihet i den Norske grunnloven enn de eneveldige danske monarkene.

Det viktigste for Norge sett fra foreningspartiets ståsted var å bevare grunnloven. Bare den sikret borgerne rettigheter og dannet et grunnlag for en identitet til å bygge den nye framtida på.

Christen Mølbach står derfor som en framsynt progressiv representant fra Egersund på overgangen

mellom det 1700 og 1800 tallet. Hans rolle på Eidsvoll er framfor alt et utslag av opplysningstidens frihetsidealer som preger grunnloven av 1814 og som danner et viktig grunnlag for det moderne Norge. 17. mai 1914 ble det reist en [bauta](#) over ham i [Fjellparken](#). I 2014 fikk han en gate i byen oppkalt etter seg: [Christen Mølbachs gate](#).

 Egersund byhistoriske leksikon
<https://www.dalanefolkemuseum.no/leksikon/>
PDF produsert 15.04.2026 00:26.
Artikkelen kan brukes fritt mot kreditering.

Produsert med støtte fra:
Dalane Folkemuseum
Museumsveien 20, 4373 Egersund
<https://dalanefolkemuseum.no>